

De Historiske Foreninger i Lejre Kommune

Skjoldungernes Land

Høring vedrørende Nationalparkplan for Skjoldungernes Land

I de historiske foreninger har vi med interesse gennemlæst nationalparkplanen.

Overordnet skal vi give udtryk for vores tilfredshed med planen.

Angående fordelingen af midlerne mellem de forskellige indsatsområder ønsker vi at pege på, at der er en meget høj grad af overlapning mellem de naturhistoriske og de kulturhistoriske interesser, fordi planområdet stort set udgøres af et kulturlandskab. Vi skal derfor advare om en alt for kontant opdeling i natur og kultur.

Pleje og vedligehold af eksisterende historiske landskabstyper som strandenge, overdrev og enge er også af kulturhistorisk interesse.

Genskabelse af søer - navnlig de mange tidligere opstemmede - og frilæggelse af rørlagte vandløb fortæller også historie.

Konkrete forslag i planperioden.

Vi hilser bemærkningerne om synliggørelse af oldtidsagre og pleje af stengærder og oldtidshøje velkomne.

Voldsteder

Angående pleje/genskabelse af vandgravene ved voldsteder nævnes Selsø og Åstrup. Det kan vi kun være tilfredse med.

Vi skal påpege, at også Skullerupholm bør prioriteres. I fugtige perioder i vinterhalvåret fremstår med års mellemrum de to sider af voldgraven vandfyldte - mod syd endda i form af en bredere sø.

Pludselig opleves stedet som det, det er - et middelalderligt voldsted. Det vil også være af biologisk interesse at få et permanent vandspejl her. Det er gentagne gange sket, at fuglene når at tage søen i brug, før den tørrer ind igen.

Fiskedamme

Der findes i områdets skove et meget stort antal tidligere fiskedamme. De rækker fra den katolske tid op til 1700-tallet. Der er som oftest ikke tale om opstemninger på vandløb, men om en tilbageholdelse af vinternedbøren. Det vil være af stor kulturhistorisk og formidlingsmæssig interesse at sætte nogle få udvalgte damme af forskellig type under vand igen. Det vil ikke kræve den helt store indsats, idet dæmningerne stadig findes.

Alléer

Pleje af og efterplantning i alléer er både af naturhistorisk og af kulturhistorisk interesse og anbefales.

Skullerupholm Teglværk

De historiske foreninger kan støtte en indsats her.

Stedet var engang i perioder egnens største arbejdsplads. Ovnene indeholder antageligt resterne af landets ældste langovn. Hvis ruinen kan sikres, vil det være af stor kulturhistorisk og formidlingsmæssig interesse også for formidlingen af stedets helt specielle geologi.

Foreningerne har tidligere sammen med Ledreborg Gods, Fredningsstyrelsen og Roskilde Museum deltaget i en arbejdsgruppe herom.

Vi fik registreret teglværkets historie og opmålt det grundigt med hjælp fra arkitektskolen, vi fik sat kortborde op og lavet foldere. Materialet findes på museet.

Vi konkluderede, at en overdækning var en absolut forudsætning for at stoppe nedbrydningen af ruinen. Fredningsstyrelsen gav tilsagn om en fredning af ruinen som jordfast fortidsminde under forudsætning af, at arbejdsgruppen kunne rejse de fornødne fondsmidler hertil. Efter en sådan fredning ville vedligeholdet være en statsopgave. Der udarbejdedes et projekt til overdækning, der med svære stolper og pandeplader lignede den oprindelige meget. Med godsets tilslutning søgtes fredningsnævnet om tilladelse hertil. Tilladelsen blev givet.

Herefter gik arbejdsgruppen i gang med at søge at rejse de fornødne midler 600 000 kr. Da det efter 3-4 års forløb kun var lykkedes at rejse 385 000 kr., blev projektet opgivet.

Det er stadig vores opfattelse, at en klimaskærm er nødvendig for ruinens bevarelse, men med dagens materialer kan en overdækning nok udføres, så den syner mindre i landskabet og måske også billigere.

Naturvejledning

Vi skal pege på Tadre Mølle som en oplagt base for naturvejledning. Her står et velindrettet og veludstyret naturskolelokale stort set ubenyttet hen. Her er også de nødvendige sanitære faciliteter.

Tadre Mølle byder ikke kun på museale og biologiske oplevelser. Her findes også Danmarks eneste åbne frådstensprofil. Derfor vil det være oplagt at formidle frådstenens spændende kulturhistorie som Danmarks første bygningssten f. eks. til den første Roskilde Domkirke og til Hvideslægtens tidlige middelalderkirke på Sjælland.

En naturvejleder bør derfor forpligtes til at tilegne sig den fornødne viden herom i sin ansættelseskontrakt.

Formidling af Lejresagnene.

Foreningerne har noteret sig, at Lejre Kommune lægger stor vægt på at få formidlet sagnstoffet af nationalparken. Foreningerne deler stærkt kommunens ønske. Vi skal ikke gentage kommunens argumentation, blot bakke den op.

Bilag. Skullerupholm Teglværk, Skullerupholm tidligt forår

På foreningernes vegne

Bent Gottfredsen Karl Frandsen Bjarne Holm